

Slovenski nacionalisti napadli nemško nacije v obmejnih krajih

Poročila iz ogrskih virov pravijo, da so Slovenci navalili na nemške trgovine v Mariboru in Konjicah. Diktator Hitler pokazal regentu Pavlu mogočnost nemške oborožene sile in obljubil, da bo Nemčija protektirala meje Jugoslavije

Priznanje, Ogrska, 3. jun. — Nemci prihajajo poročila, da so Slovenci izgrede med Sloveni in nekimi naciji v štajerskih obmejnih krajih. Izgrede so izbruhli v trenutku, ko se knez Pavlo Jugoslavski regent, in njegova žena Olga nahajata v Berlinu gostja diktatorja Hitlerja.

Poročila, ki so ušla strojni tiskarji, javljajo, da so slovenski nacionalisti navalili na nemške trgovine v Mariboru in Konjicah in da je prišlo do krvavih spopadov tudi v obmejnih krajih. V Konjicah so nemški uradniki v stanovanju dr. Kleserja, voditelja nacistične organizacije, ustrelili.

Priznanje, Ogrska, 3. jun. — Diktator Hitler je včeraj pokazal knezu Pavlu in njegovi ženi Olgi mogočnost nemške oborožene sile. Hitler jima je vojaško paradno, ki je udeležilo 30,000 vojakov, ki so korakali mimo odra, kateremu so stali Pavle, njegova žena in drugi nacistični voditelji. V teku parade so nad njimi glavami krožila nemška letala in delala vratolomnaje.

Priznanje, Ogrska, 3. jun. — Diktator Hitler je včeraj pokazal knezu Pavlu in njegovi ženi Olgi mogočnost nemške oborožene sile. Hitler jima je vojaško paradno, ki je udeležilo 30,000 vojakov, ki so korakali mimo odra, kateremu so stali Pavle, njegova žena in drugi nacistični voditelji. V teku parade so nad njimi glavami krožila nemška letala in delala vratolomnaje.

Priznanje, Ogrska, 3. jun. — Diktator Hitler je včeraj pokazal knezu Pavlu in njegovi ženi Olgi mogočnost nemške oborožene sile. Hitler jima je vojaško paradno, ki je udeležilo 30,000 vojakov, ki so korakali mimo odra, kateremu so stali Pavle, njegova žena in drugi nacistični voditelji. V teku parade so nad njimi glavami krožila nemška letala in delala vratolomnaje.

Priznanje, Ogrska, 3. jun. — Diktator Hitler je včeraj pokazal knezu Pavlu in njegovi ženi Olgi mogočnost nemške oborožene sile. Hitler jima je vojaško paradno, ki je udeležilo 30,000 vojakov, ki so korakali mimo odra, kateremu so stali Pavle, njegova žena in drugi nacistični voditelji. V teku parade so nad njimi glavami krožila nemška letala in delala vratolomnaje.

Priznanje, Ogrska, 3. jun. — Diktator Hitler je včeraj pokazal knezu Pavlu in njegovi ženi Olgi mogočnost nemške oborožene sile. Hitler jima je vojaško paradno, ki je udeležilo 30,000 vojakov, ki so korakali mimo odra, kateremu so stali Pavle, njegova žena in drugi nacistični voditelji. V teku parade so nad njimi glavami krožila nemška letala in delala vratolomnaje.

Moseley pohvalil Hitlerja

General odobrava gonjo proti židom

Washington, D. C., 3. jun. — Upokojeni general George Van Horn Moseley je pred člani Die-sovega odseka, ki preiskuje ne-ameriške aktivnosti, pohvalil diktatorja Hitlerja, ker je rešil rasni problem in ubil vpliv mednarodnega židovstva v Nemčiji. Pred člani odseka je prečital dolgo izjavo, v kateri je opozarjal na židovsko in komunistično nevarnost. Izjava ni bila zanešana v zapisnik.

Prej general dejal, da se bo komunizem razširil po Ameriki, če ne bo odrejeno čiščenje. To mora biti izvršeno v bližnji bodočnosti. Rekel je, da je on za revizijo vladne politike, pa naj pride ta s strani republikancev ali demokratov.

Neki član odseka je prečital pismo, katerega je general Moseley poslal svojemu pristašu in v katerem je izrazil bojazn, da ga bodo njegovi sovražniki umorili. "Ako me bodo spravili s sveta, skrbite, da bo ljudstvo informirano o tem," se glasi pismo. "To bo v korist naši organizaciji."

General je dalje rekel, da ne odobrava Hitlerjevih metod na splošno, vendar se mu mora dati priznanje, ker je rešil težak problem. Sličen problem ima Amerika in tudi ona bo morala odločno nastopiti proti židom in komunistom, ki so v zaroti proti vladi.

Nove krvave bitke v Palestini

Več ubitih v spopadu z angleškimi vojaštvom

Jeruzalem, 3. jun. — Sedem Arabcev je bilo včeraj ubitih in veliko število ranjenih v spopadu z angleškimi četami v hribih pri Kalkaliju, 35 milj severno-zapadno od Jeruzalema. Vojaštvo je bilo poslano proti Arabcem potem, ko so ti iz zasede napadli štiri angleške vojske in tri židovske policajce.

Nadaljnjih šest oseb je bilo ubitih v bombni eksploziji na glavnem trgu v Jafi. Okrog dvajset oseb je bilo ranjenih in nekatere izmed teh so morali odpeljati v bolnišnice.

Nov teroristični val je zajel Palestino in obeta se nadaljnje prelivanje krvi. Militaristične avtoritete so podvezle potrebne korake in odredile stroge kazni za teroriste. Vojske čete so zastražile vse glavne ceste v Jeruzalemu in drugih palestinskih mestih in proglašeno je bilo delno obsešno stanje.

Preiskava potopa angleške podmornice

London, 4. jun. — Upanje glede rešitve 99 članov in članov posadke podmornice Thetis, ki se je potopila zadnji četrtki v bližini Birkenheada, je izgnilo. Admiralteta sodi, da so se vsi zadušili. Katastrofa je ena največjih v zgodovini Anglije. Londonsko časopisje zahteva preiskavo in pojasnila tragedije. O tem se bo vršila razprava v parlamentu, ki se ponovno sestane v svojem zasedanju.

Zadnje vesti

DETROIT, MICH.—Unija avt-nih delavcev, katero vodi Homer Martin, je odlašivala z veliko večino za pridružitve k Ameriški delavski federaciji.

MIAMI, FLORIDA.—Nemški parnik z 900 židovskimi izgnanci iz Nemčije, katerih nihče ne mara, zdaj kroži ob obrežju Floride.

BERLIN.—Hitler je pritisnil na Jugoslavijo, naj pretrga zvezo z Rumunijo, Grčijo in Turčijo.

MEXICO CITY.—Dva in dvajset oseb mrtvih in ognju, ki je uničil kinogledališče v Zacatepecu, država Morelos, Mehika.

LONDON.—Vihar kritike je izbruhnil proti angleški vladi, ker ni mogla rešiti 98 mož iz potopljene podmornice.

Avtna stavka še ne bo poravnana

Neodvisna unija se pridružila ADF

Detroit, Mich., 3. jun. — Upanje, da bo stavka v tovarnah Briggs Mfg. Co., katero je oklicala avtna unija, včlanjena v CIO, kmalu poravnana, je padlo v vodo, ko so bila pogajanja med voditelji stavkarjev in uradniki kompanije pretrgana. Naznanilo se glasi, da sta sporni grupi še daleč narazen in da se bodo pogajanja obnovila v ponedeljek. V stavki je prizadetih okrog 70,000 delavcev.

Kompanija je izjavila, da se ne bo pogajala s unijo glede sklenitve nove pogodbe, dokler ni bodo stavkarji umaknili zahteve, da mora pogodba vključevati provizijo glede unijske delavnice. Ona trdi, da je Homer Martin, predsednik konkurenčne avtne unije, proti sklenitvi pogodbe, ker ima njegova organizacija večino članov med 15,000 delavci, ki so uposleni v njenih tovarnah. V sporu med stavkarji in kompanijo posreduje James F. Dewey, član spravnega odbora federalnega delavskega departmanta.

Milwaukee, Wis., 3. jun. — George B. Kiebler, pokrajinski direktor "neodvisne" unije avt-nih delavcev, je naznanil, da se je večina članov njegove organizacije pri volitvah izrekla za priključitev k Ameriški delavski federaciji. Dalje je rekel, da ima njegova unija 10,000 članov v Wisconsinu, Illinoisu in Minnesoti.

Delavska kontrola oljne industrije v Mehiki

Mexico City, 3. jun. — Konvencija unije oljnih delavcev se je izrekla proti vrnitvi lastnine privatnim oljnim kompanijam, katero je vlada zasegla v marcu preteklega leta. Delegatje so sprejeli resolucijo s pozivom na predsednika Cardenas, naj pri-de oljna industrija pod kontrolo delavcev na sličen način kot so prišle železnice. Voditelje oljnih delavcev so razburile poročila, da namerava Cardenas skleniti dogovor s oljnimi kompanijami glede vrnitve zasežene lastnine.

Aretacija nacija zaradi noše uniforme

Chicago, 3. jun. — Hugo R. Opitz, star 71 let, je bil aretiran na obtožbo, da je nosil uniformo ameriškega vojaškega častnika na shodu Nemško-ameriške zveze v Milwaukeeju. Hugo včasih paradira pod imenom "polkovnik Benjamin G. Blackney." Opitz je bil tudi postavljen pred sodnika Borrellija na obtožbo, da je grozil nekemu reporterju z revolverjem. Milwaukeejski policija mu je tudi za petami, ker je osleparil nekega hotelirja v Milwaukeeju za \$74.

PARNIK Z BE- GUNCI ODRINIL IZ HAVANE

Kubanska vlada jim prepovedala vstop

DRŽAVE NE MARA-
JO ŽIDOV

Havana, Kuba, 3. jun. — Nemški parnik St. Louis, ki je do-spel sem z židovskimi begunci iz Nemčije, je moral na ukaz kubanskih avtoritet zapustiti tu-kajšnjo luko. Predsednik Kube Federico Laredo Bru je že prej zapretil, da bodo bojne ladje od-vedle parnik iz pristanišča, če se bo kapitan parnika Gustav Schroeder upiral ukazu.

Ukaz, da mora parnik z begun-ci zapustiti luko, je bil objavlj-en potem, ko je Schroeder in-formiral kubanske oblasti, da so begunci zapretili z masnim sa-momorom, če se bo parnik vrnil v Nemčijo. Med židovskimi be-gunci je veliko število žensk in otrok.

Begunci so se nekoliko pomi-rili, ko so pričeli namenoma ši-riti govorice, ki pa nimajo nobe-ne podlage, da jim bo ameriška vlada dovolila izkrcanje v New Yorku. O poročilu iz Washingto-na, da ne bodo smeli izstopiti v New Yorku in ne v drugih ame-riških pristaniščih, niso bili in-formirani.

Mexico City, 3. jun.—Imigra-cijski departament je naznanil, da ne bo dovolil vstopa židovskim beguncem, ki so dospeli iz Evro-pe v Vera Cruz, mehliško luko.

Buenos Aires, Argentina, 3. jun. — Argentinska vlada je včeraj informirala dvesto židovskih beguncev, da se bodo morali vr-niti v Nemčijo. Paragvajska vlada je že prej prepovedala vstop tem beguncem na svoje ozemlje.

San Jose, Kostarika, 3. jun.—Državno vrhovno sodišče je včeraj odredilo, da mora dvajset židovskih beguncev takoj zapusti-ti deželo. Tem je bilo dovoljeno začasnno bivanje v Kostariki, zdaj pa jih bo vlada izgnala.

Italija pošilja vojaštvo v Albanijo

Francoska vlada alarmirana

Rim, 3. jun.—Italijanska oku-pacijska armada v Albaniji je bila v zadnjih dneh ojačana, se glasi vest iz zanesljivih virov. Francoska vlada je vznemirje-na in poslanik Andre Francois-Poñcet je že zahteval pojasnila od italijanskega zunanjege ura-da, zakaj Italija pošilja nove čete v Albanijo.

Poslanik se je oglasil v uradu italijanskega zunanjege minis-tra Ciana, ko je fašistični list Gerarchia objavil poročilo, da je bila oborožena sila v Albaniji ojačana z namenom, da prepre-či Grčiji pridružitve k Franciji in Angliji proti Italiji in Nem-čiji.

Ciano — se glasi poročilo — je pojasnil francoskemu poslan-iku, da so bile nove čete posla-ne v Albanijo, ker so se poka-zala znamenja upora med Al-banci proti italijanskemu reži-mu. Nepotrjena vest se glasi, da je bila italijanska armada povečana od 30,000 mož na 60,000 mož.

Angleški laboriti odklonili zvezo s komunisti

London, 3. jun. — Angleška delavska stranka je na svoji letni konferenci odklonila predlog glede ustanovitve enotne fronte s komunisti, zadržnimi in li-beralnimi grupami.

Domače vesti

Detroit, Mich. — Katie Jun-ko je prešla žalostno vest, da je v Prescottu, Arizona, v Pio-neer Home 1. junija umrl njen brat John Svetič, star 59 let in rojen na Tanči gori pri Črno-mlju v Beli krajini. V Ameriki je živel 57 let. Njegovi starši so ga privedli s seboj dve leti sta-rega, ko so se naselili v Calume-tu, Mich., kjer je preživel dolgo let. V raznih krajih Amerike za-pušča brata in štiri sestre.

Milvaške novice
Milwaukee. — George Med-ved, ki je bil leta 1918 obsojen v dosmrtno ječo, ko je v družin-skem prepričanju ubil svojo ženo, je bil zdaj, po 20 letih, izpuščen iz zapora pod pogojem, da se pod-vrže deportaciji v stari kraj. Zadnje dni se je med potjo po dolgih letih in to samo nekaj trenutkov spet mudil med stari-mi znanci v Milwaukeeju. Rekel je, da ga silno veseli, ko bo spet prost v starem kraju, kjer ima še brata in dve sestri. Kje je njegov rojstni kraj, poročilo ne omenja. — Rojak Martin Volov-šek, lastnik večje stanovanjske hiše, ki oddaja sobe v najem, je bil grdo potegnjem od nezane-nske, ki je najela sobo pri njem in ga preprčala, da je bo-gata dedinja, ki pričakuje mili-jone dolarjev čim sodišče reši njeno zadevo. Volovšek ji je kre-dital stanarino in hrano (zredila se je pri njem za 24 fun-tov) in nekaj gotovine, ko mu je obljubila, da ga bo bogato na-plačala. Končno je ženska obljubi-la, da Volovšku predela hišo na svoje stroške in najet je bil kontraktor, ki je že pričel z de-lom in podrl precej starega slo-pja, ko pa je kontraktor nare-dil za \$1200 dela, je zahteval del plačila, ampak ženska je rekla, da mora še vedno čakati na "sodno rešitev." Tedaj se je Vo-lovšku posvetilo in informiral je policije, katera je hitro spozna-la v "bogati dedinji" svojo staro znanko Emmo Wolters, staro sle-parko in bivšo kaznjenko. Zen-sko so odpeljali nazaj v zapor, Volovšek si pa zdaj bel glavo, kako bo dozidal napol podrto hi-šo. — Fr. Benda in žena sta sla-vila srebrno poroko. — Zenitve: Robert Martinčič in Mary Roj-ček, John Ahčel in Margareta Urbas ter Mihael Crnkovič in Rosalie Oblak.

Milvaške novice
Milwaukee. — George Med-ved, ki je bil leta 1918 obsojen v dosmrtno ječo, ko je v družin-skem prepričanju ubil svojo ženo, je bil zdaj, po 20 letih, izpuščen iz zapora pod pogojem, da se pod-vrže deportaciji v stari kraj. Zadnje dni se je med potjo po dolgih letih in to samo nekaj trenutkov spet mudil med stari-mi znanci v Milwaukeeju. Rekel je, da ga silno veseli, ko bo spet prost v starem kraju, kjer ima še brata in dve sestri. Kje je njegov rojstni kraj, poročilo ne omenja. — Rojak Martin Volov-šek, lastnik večje stanovanjske hiše, ki oddaja sobe v najem, je bil grdo potegnjem od nezane-nske, ki je najela sobo pri njem in ga preprčala, da je bo-gata dedinja, ki pričakuje mili-jone dolarjev čim sodišče reši njeno zadevo. Volovšek ji je kre-dital stanarino in hrano (zredila se je pri njem za 24 fun-tov) in nekaj gotovine, ko mu je obljubila, da ga bo bogato na-plačala. Končno je ženska obljubi-la, da Volovšku predela hišo na svoje stroške in najet je bil kontraktor, ki je že pričel z de-lom in podrl precej starega slo-pja, ko pa je kontraktor nare-dil za \$1200 dela, je zahteval del plačila, ampak ženska je rekla, da mora še vedno čakati na "sodno rešitev." Tedaj se je Vo-lovšku posvetilo in informiral je policije, katera je hitro spozna-la v "bogati dedinji" svojo staro znanko Emmo Wolters, staro sle-parko in bivšo kaznjenko. Zen-sko so odpeljali nazaj v zapor, Volovšek si pa zdaj bel glavo, kako bo dozidal napol podrto hi-šo. — Fr. Benda in žena sta sla-vila srebrno poroko. — Zenitve: Robert Martinčič in Mary Roj-ček, John Ahčel in Margareta Urbas ter Mihael Crnkovič in Rosalie Oblak.

Milvaške novice
Milwaukee. — George Med-ved, ki je bil leta 1918 obsojen v dosmrtno ječo, ko je v družin-skem prepričanju ubil svojo ženo, je bil zdaj, po 20 letih, izpuščen iz zapora pod pogojem, da se pod-vrže deportaciji v stari kraj. Zadnje dni se je med potjo po dolgih letih in to samo nekaj trenutkov spet mudil med stari-mi znanci v Milwaukeeju. Rekel je, da ga silno veseli, ko bo spet prost v starem kraju, kjer ima še brata in dve sestri. Kje je njegov rojstni kraj, poročilo ne omenja. — Rojak Martin Volov-šek, lastnik večje stanovanjske hiše, ki oddaja sobe v najem, je bil grdo potegnjem od nezane-nske, ki je najela sobo pri njem in ga preprčala, da je bo-gata dedinja, ki pričakuje mili-jone dolarjev čim sodišče reši njeno zadevo. Volovšek ji je kre-dital stanarino in hrano (zredila se je pri njem za 24 fun-tov) in nekaj gotovine, ko mu je obljubila, da ga bo bogato na-plačala. Končno je ženska obljubi-la, da Volovšku predela hišo na svoje stroške in najet je bil kontraktor, ki je že pričel z de-lom in podrl precej starega slo-pja, ko pa je kontraktor nare-dil za \$1200 dela, je zahteval del plačila, ampak ženska je rekla, da mora še vedno čakati na "sodno rešitev." Tedaj se je Vo-lovšku posvetilo in informiral je policije, katera je hitro spozna-la v "bogati dedinji" svojo staro znanko Emmo Wolters, staro sle-parko in bivšo kaznjenko. Zen-sko so odpeljali nazaj v zapor, Volovšek si pa zdaj bel glavo, kako bo dozidal napol podrto hi-šo. — Fr. Benda in žena sta sla-vila srebrno poroko. — Zenitve: Robert Martinčič in Mary Roj-ček, John Ahčel in Margareta Urbas ter Mihael Crnkovič in Rosalie Oblak.

Milvaške novice
Milwaukee. — George Med-ved, ki je bil leta 1918 obsojen v dosmrtno ječo, ko je v družin-skem prepričanju ubil svojo ženo, je bil zdaj, po 20 letih, izpuščen iz zapora pod pogojem, da se pod-vrže deportaciji v stari kraj. Zadnje dni se je med potjo po dolgih letih in to samo nekaj trenutkov spet mudil med stari-mi znanci v Milwaukeeju. Rekel je, da ga silno veseli, ko bo spet prost v starem kraju, kjer ima še brata in dve sestri. Kje je njegov rojstni kraj, poročilo ne omenja. — Rojak Martin Volov-šek, lastnik večje stanovanjske hiše, ki oddaja sobe v najem, je bil grdo potegnjem od nezane-nske, ki je najela sobo pri njem in ga preprčala, da je bo-gata dedinja, ki pričakuje mili-jone dolarjev čim sodišče reši njeno zadevo. Volovšek ji je kre-dital stanarino in hrano (zredila se je pri njem za 24 fun-tov) in nekaj gotovine, ko mu je obljubila, da ga bo bogato na-plačala. Končno je ženska obljubi-la, da Volovšku predela hišo na svoje stroške in najet je bil kontraktor, ki je že pričel z de-lom in podrl precej starega slo-pja, ko pa je kontraktor nare-dil za \$1200 dela, je zahteval del plačila, ampak ženska je rekla, da mora še vedno čakati na "sodno rešitev." Tedaj se je Vo-lovšku posvetilo in informiral je policije, katera je hitro spozna-la v "bogati dedinji" svojo staro znanko Emmo Wolters, staro sle-parko in bivšo kaznjenko. Zen-sko so odpeljali nazaj v zapor, Volovšek si pa zdaj bel glavo, kako bo dozidal napol podrto hi-šo. — Fr. Benda in žena sta sla-vila srebrno poroko. — Zenitve: Robert Martinčič in Mary Roj-ček, John Ahčel in Margareta Urbas ter Mihael Crnkovič in Rosalie Oblak.

Masne eksekucije v Španiji

Tristo oseb ustreljenih dnevno

Pariz, 3. jun. — Povprečno je sto oseb ustreljenih dnevno — samo v Barceloni, se glasi vest iz zanesljivih virov: To pomeni, da skupno število eksekucij v Španiji je najmanj tristo dnevno.

Mizerija v Španiji je velika, posebno pa v krajih, kjer so se vršile vroče bitke. Maščevanje, ne rekonstrukcija Španije, je geslo fašističnega režima.

Vpliv nacistične Nemčije v Španiji narašča, fašistične Italije pa pada. To je zlasti demonstrirala parada vojaštva v Madridu ob proslavah zmage. Španski časopisi so pisali o junaških činih nemških čet v Španiji, Italijane pa so prezeli.

General Franco drži še veliko armado pod orožjem, čeprav je bila naznanjena demobilizacija in je bila civilna vojna končana pred dvema mesecema.

Tristo milijonov za javna dela

Washington, D. C., 3. jun. — senatna zbornica je odobrila na-črt, da vlada potroši \$305,267,000 za izboljšanje pristanišč, poglubitve rek, kar naj bi preprečilo povodnji, in druga javna dela. Predlog senatorja Adamsa, da se vsota zniža za 50 milijonov dolarjev, je bil poražen.

NOVA MEDNA- RODNA KONFE- RENCA PRIHAJA

Reprezentantje Nemči-
je v Angliji

EVROPA SE NEKOLI-
KO POMIRILA

London, 3. jun. — V tukajš-njih diplomatskih krogih pre-kladajo mnenje, da bo sklicana konferenca med Anglijo, Fran-cijo, Nemčijo in Italijo. Ta bi ustvarila pogoje za rešanje perečih problemov, ki razburja-jo Evropo, odkar je Hitler pod-jarmil Češkoslovaško.

Priloge glede izmenjave mnenj delno pojasnjuje, zakaj je sovjetska Rusija zavrgla an-gleško-francoski načrt militaris-tične in obrambne zveze. Proble-mi, ki bodo prišli pred konfere-nci, če bo sklicana, se tičejo Gdan-ska, Džibutija, Tunisa, kolonij in ekonomije.

Več reprezentantov nacistične Nemčije je v zadnjih dneh do-spelo v Anglijo, kar je dalo pov-od govoricam v Londonu, da hočejo izvedeti mnenje vodilnih angleških osebnosti glede skli-canja konference, na kateri naj bi bila razprava o vitalnih pro-blemih. Atmosfera ni več tako napeta v Londonu in drugih me-stih v Evropi in bojazen pred izbruhom vojne se je polegla.

Moskva, 3. jun. — Zunanji di-plomati v Moskvi skušajo oceniti odmev deklaracije ruskega zunanjege komisarja Molotova, ki je v svojem govoru zavrgel angleško-francoski načrt voja-ške in obrambne zveze. Angleški poslanik William Seeds je ob-skal ruskega zunanjege podko-misarja Potemkina, toda pouče-ni krogi so izjavili, da obisk ni bil v zvezi z odklonitvijo načrta vojaške zveze.

Nekateri trdijo, da je Molotov dal razumeti v svojem govoru, da Rusija sploh odklanja va-ko vojaško zvezo z Anglijo in Fran-cijo. Pogajanja se bi morda ob-novila le v slučaju spremembe vlad v Londonu in Parizu. Molot-ov je v svojem govoru med dru-gim omenil, da ne vidi nobene-ga vzroka za prelom odnosjev z Nemčijo in da ima Rusija za-dovoljiv trgovinski dogovor s I-talijo.

Nemčija popravlja obmejne utrdbe

Povodenj povzročila
veliko škodo

Pariz, 3. jun. — Prejšnja po-ročila v francoskem tisku, da je vođa reke Rene poplavila in del-no uničila nemške utrdbe ob me-ji na nasprotni strani Francije, so bila potrjena. Dasi je povod-nj zajela podzemsko utrdbo pred enim tednom, Nemci še ved-no odvažajo posek in drugo na-vlako iz utrdbe.

V nekaterih utrdbah je povod-nj pretrgala električne žice ter kable in uničila stroje, ki producirajo elektriko. Mehani-čne naprave, ki so odvisne od e-lektrike, ne funkcionirajo.

Francoski vojaški veščaki so-dijo, da je povodenj povzročila ogromno škodo. Topovi, strojni-ce in druga vojna mašinerija v podzemskih utrdbah je bila u-ničena. V zidovju utrdb so se pokazale velike razpoke. Zdjaj so se pričele širiti govorice, da zidovje sploh ni bilo trdno. Ne-kateri tudi šepetajo o sabotaži v zvezi s konstrukcijo utrdb in da je bilo že več oseb aretiranih v Nemčiji, ki so vodile gradnjo utrdb.

PROSVETA

THE ENLIGHTENMENT

GLASLO IN LITVINA SLOVENSKE NARODNE PODPORNE JEDNOTE

Organ of and published by the Slovene National Benefit Society

Narodna na Zdravstveno društvo (Ivan Chicago) in Kanada \$6.00 na leto, \$1.00 za pol leta, \$1.50 za četrt leta; za Chicago in Cincin \$7.50 na leto, \$1.25 za pol leta; za inozemstvo \$9.00.

Subscription rates: for the United States (except Chicago) and Canada \$6.00 per year, Chicago and Cincin \$7.50 per year, foreign countries \$9.00 per year.

Član članov in dopisov. — Količina dopisov in nenarodnih članov se ne vrstijo. Rokopisi literarne vsebine (držice, povesti, drame, pesmi, itd.) se vrstijo poljubno le v slučaju, če je priložilo poštnino.

Advertising rates on agreement. — Manuscripts of communications and unsubmitted articles will not be returned. Other manuscripts, such as stories, plays, poems, etc., will be returned in order only when accompanied by self-addressed and stamped envelope.

Naslov na vas, kar ima stik s listom

PROSVETA

2457-58 So. Lawrence Ave., Chicago, Illinois

MEMBER OF THE FEDERATED PRESS

Datum v oglejajo na primer (July 31, 1933), poleg vsega imajo na naših posnetih, da vam je s tem datumom postala nedelna. Posnetje je prebrano, da se vam list ne ustavi.

"Katoliška" zmaga zasijala od prave strani

Velika "katoliška" zmaga v Španiji — tako jo je krstil sam "antifašistični" papež Pij XII., ko je čestital generalu Franku — je zadnje dni pokazala svoje pravo lice.

Navadna para v nacijski Nemčiji je šele zdaj uradno "izvedela", da je bila Nemčija udeležena v civilni vojni na Španskem. Dolej ni smel nihče vedeti tega in kdor je razširil vest o tem, je bil veleizdajalec! Sorodniki so morali strogo molčati o ubitih ali ranjenih svojcih.

Celi dve leti in osem mesecev je bila Hitlerjeva oborožena intervencija v Španiji največja "tajnost" v Nemčiji, dasi je ves zunanji svet imel to "tajnost" na dani. Isto je delal Mussolini. Italijanska fašistična vlada ni ves čas ničesar "vedela" o svojem sodelovanju za uničenje španske demokratične republike; kaj so italijanski "prostovoljci" delali na Španskem, to ni bila njena zadeva. Tako totalitarci vodijo svoje vojne.

Zdaj šele je konec uradne "tajnosti". Zdaj šele je nacijski tisk na vsa bahava usta povedal "strmečim" Nemcem v tretjem rajhu, da je Frankova zmaga na Španskem prav za prav bila — zmaga nemških letal, nemških letalcev in ostalih tehnikov in nemškega vojaškega vodstva! Nemci so takoj ob izbruhu Frankovega puča proti vladi republike šli Franku na pomoč; Nemci so pomagali Franku do zmage in brez nemške pomoči bi ne bil Franko nikdar zmagal! Nemci so se udeležili in vodili vse večje bitke v civilni vojni; Nemci so po zraku prevažali Maročane iz Afrike v Španijo — in vse to so Nemci delali v obrambo evropske krščanske civilizacije! Tisti Nemci so branili na Španskem tisto krščansko civilizacijo, katero doma in v Avstriji sistematično zatirajo!

Veliki junaki so Nemci in vsa Nemčija je bila zadnje dni pozvana, naj z rožami posuje ceste, po katerih je korakalo osem tisoč teh "junakov"; povrnitvah se iz Španije (ostali nemški "junaki" ostanejo na Španskem, da bodo uredili in vodili Frankovo totalitarno državo, kajti Hitlerjevi Nemci vendar niso zastoj zmagali!)

Nacijska baharija je seveda sunila Mussolinija in brž se je oglašil njegov zet Ciano in bahavo povedal v italijanskem fašističnem tisku, kako so Italijani "zmagovali" v Španiji. Ne vemo, kako se bosta zdaj Mussolini in Hitler pobotala glede "katoliške" zmage v Španiji in čigav bo kredit — toda fakt je, da je zdaj tudi v fašistični Italiji konec uradne "tajnosti" in po bahavih vesteh iz Berlina in Rima so oboji, Nemci in Italijani poklonili generalu Franku "katoliško" zmago . . .

Ciano se je pobahal, da so italijanski bombniki izvršili 5318 napadov iz zraka na mesta španske republike. Izračunajte, če morete, koliko ton bomb je padlo na španske civiliste, ženske in otroke, pri teh 5318 napadih in imeli boste približno sliko "katoliške" zmage od prave strani. In katoliška propaganda je imela v teku španske vojne "guta", da je trdila, da so lojalisti sami bombardirali svoja mesta in potem krivdo zvalili na Franka! Kakšen obraz je zdaj naredila katoliška propaganda, ko je čitla Cianove številke?

Nesramni bahači v Berlinu in Rimu pa še niso povedali vsega. V teh baharijah so postavili na laž vse svoje prejšnje uradne trditve, da nimajo nobenega opraska v Španiji — zdaj so priznali, da je bila španska vojna v celoti njihov opravak — niso pa še priznali, da so oni sami naročili Frankov vojaški puč zato, da so potem imeli pretvezo za intervencijo!

Pride čas — prav gotovo pride — ko bodo razbojniki iz Berlina in Rima priznali tudi to, da so namreč naročili Frankov puč in potem planili v špansko demokratično republiko pod nesramno pretvezo "obrambene krščanske civilizacije južozapadne Evrope pred boljševizmom," dasi danes lahko ves svet ve, da jim je šlo za španske rude in drugo špansko blago, za novo kolonijo!

Bila je najnesramnejša in najbolj lopovska poteza v moderni zgodovini, ki je res izzvala z druge strani Stalinovo, takisto "tajno" intervencijo in a tem paralizirala vsako izdatno pomoč španski republikli iz demokratičnih držav ter končno dala takisto totalitarni katoliški cerkvi najdrznejšo pretvezo za "katoliško" zmago, ki pa je najmanj katoliška zmaga . . .

Glasovi iz naselbin

Vesti iz Bridgeporta

Bridgeport, O. — V nedeljo dne 28. maja sva z br. Josephom Škofom posetila naselbino Moon Run, Pa., kjer so igrali najini sinovi na pikniku društva JS-KJ. Sešel sem se zopet s stariimi znanci, kajti Moon Run je bil moj dom pred 21 leti. Dosti smo si imeli povedati. Razgovarjali smo se o raznih vprašanjih, tudi o slovenskem dnevu, katerega bodo imele v juliju razne skupine v Pittsburgu pod pokroviteljstvom podpornikov Napreja. Kot sem slišal, je že vnaprej fiansko v pripravljalnem odboru samem. Če bo SNPJ pri tem kaj prizadeta, se bo videlo.

Iz vsega tega se vidi, da si nekateri v odboru kujejo slavo z oglašanjem na račun tistih, ki se dajo potegniti. Čudno se mi vidi, da se člani SNPJ dajo imeti taki kombinaciji kljub vsem opominom in svarilom. Prosveta vedno svari, prav tako razni dogodki iz preteklosti. Ako so Slovenci v tistih krajih res za kak pošten slovenski dan s poštnimi nameni, bi si ga morali napraviti z drugačnim programom in govorniki, ki imajo pošten rekord, ki so in še danes delujejo za poštene delavske namene, ne pa kot jih ima tista zmešana kombinacija.

Rečem tudi to, da federacija zapadne Penne, ki je veja najbolj progresivne slovenske podporne organizacije, bi se ne smela družiti ali pustiti, da jo izrablja v svoje namene ta kombinacija, ki podira vse, kar je v resnici dobroga, z namenom, da pride na vodstvo. V pogovorih z raznimi starimi pionirji SNPJ sem slišal, da so proti temu slovenskemu dnevu tudi to mešanico, čudno se mi pa vidi, zakaj ne prekličejo sodelovanja federacije SNPJ. Vsekakor ne delajo pravilno, ko puste izrabljati dobro ime SNPJ tem ljudem. Seveda vsak na svojo roko lahko dela, kar hoče, toda delovanje pod firmo SNPJ pa je drugo vprašanje. SNPJ je vedno delovala za poštene in dobre stvari in bo gotovo tudi v bodoče, toda s tako potezo pa je sramotno omadeževati njene principe.

Za svojo osebo rečem, da je slovenski dan v resnici potreben in je že čas, da se zbudi slovensko delavstvo in stopi v pravo smer, ne pa v tabor zaslepljenosti. Na mestu bi bil velik shod s programom in govorniki s poštenim delavskim rekordom, potem bomo uspeli in lahko rekli, da smo storili nekaj v prid slovenskega delavstva. Ampak pod tako firmo kot je skovana okrog slovenskega dneva, bomo še bolj razdrojeni kot sedaj. Njihov program, ako se more tako sploh imenovati, in govorniki imajo vsak svoje namene — Arch svojega, duhoven svojega, naprejevalci pa svojega. In kdaj zna, kaj še vse imajo v rokah. V resnici ni niti ene točke, ki bi odgovarjala principom SNPJ. Seveda, glavno vlogo igrajo naprejevalci. Na drugi strani pa peglejte, koliko so že storili za SNPJ: veliko škode in nesloge. SNPJ so odvzeli članstvo in ga priklopili IWO, če že ne od Napreja, pa njih bratci, ki zastopajo očaka Stalina. To resnico lahko dokažem — pri nas, v tej okolici, je polno takih slučajev.

Ta dan bo v rošici dan trikarjev, katerim gre za vodstvo in razdor med progresivnimi elementi pod firmo "antifašizma". Skušnje iz preteklosti bi morale biti svarilo vsem iskrenim delavcem. Bolj kot se držite proč od take mešanice, bolj bo za vas in za SNPJ. Jaz sam imam z njimi dosti izkušenj. Za tisto, za kar sem se pred leti boril, so me obtoževali in celo s sodnijo grozili. In danes, ko bi videli letak, ki so ga par tednov po premogarski stavki izdali. So kot marčno vreme, danes to, jutri drugo. Tisti, ki so se in še danes bore za poštene delavske interese, so pa še tukaj s poštnim rekordom. Toda dovolj o tem.

Ko po dolgem času prideš zopet med svoje prijatelje, ti potožijo to in ono. Današnja depresija in nestabilnost sta naredili dosti slabega po nasebinih. Današnje razmere sploh zelo demoralizirajoče vplivajo na ljudi, kar je le voda na mlin breznačelnim ljudem, ki ribarijo v kalnem v svoje namene. Premogarske nasebine je zelo uvarila nova mašinerija, ki jo operatorji uvajajo v rove, nadalje slabo obratovanje in izčrpanje rogov. Teh je dosti v okolici Pittsburga, kjer je bilo pred leti vse živahno, danes pa je vse mrtvo — slično kot v naši okolici. Ko sem živel v Moon Runu, je bil tam velik premogorov in tudi obratovalec je prilično dobro. Danes ga ni več. Pravili so mi, da so pred par tedni pobrali tudi železniške tračnice. Imperjal Cliff Mine je zadela ista usoda. Povsod imajo svoje domove, povsod so imeli velika društva raznih jednot in zvez, posebno v Moon Runu.

Od vseh, s katerimi sem govoril, je le eden dal dovoljen odgovor, to je, da dela še prilično dobro. In to je bil Tone Petrovčič iz Carnegieja, bivši Moonruncan, ki je večkrat tudi Zidanski šofer. Ko me je zagledal, me je takoj vprašal, če sem na agitaciji za Proletarac. Odgovoril sem mu, da ne grem več na pot radi zdravja in dela, v Moon Runu pa sem pripeljal silovne. "Ja, pa vzel bi za Proletarac, ako bi ti kdo kaj dal?" "Seveda, tisto pa vedno, dokler bo Proletarac izhajal." Dal mi je 50c in rekel, da rad pomaga, dasi ima tudi razne neprilike. Hvala, Tone! Ako bi bilo dosti takih, bi Proletarac lahko izhajal in bi tudi lahko napravili pravi slovenski delavski dan.

Tudi Jože Škof se je seznanil z več rojaki, tudi iz svojega kraja je enega našel. Pogovorov je bilo torej dovolj. Jennie Yerala, znana delavka za delavsko stvar, je bila tudi navzoča. Je zelo razumna žena. Seveda ima poteškoče v življenju, ker je pred letom izgubila soproga Majka. Živi sama z edinim sinom, ki je jako dober zanjo. Ona je trdna v prepričanju za delavsko stvar in SNPJ. Zanimivo je z njo pogovarjati se. Tudi Jakob Ambrožič vedno deluje za ista načela in tudi drugi. Ko imajo kakšno priredbo društva

Zunanji ministri škandinavskih držav (Švedska, Norveška, Finska in Danska), ki so odklonili Hitlerjevo ponudbo glede sklenitve nenapadalnega pakta z Nemčijo.

SNPJ, mislim, da imajo več znanje udeležbe kot je bila sedaj, dasi so imeli veliko ljudi. Parkrat je hotel dež ponagajati, toda ni niti prahu zmočil. Ko je prišla 12. ura, je Troha rekel: "Sedaj pa hitro, kateri imate še kaj listkov, ker postavna ura je tukaj."

Tako smo zaključili in se podali proti domu precej utrujeni, posebno fantje, ker so igrali dva dni zaporedoma. Prejšnji večer so igrali na prireditvi naše zadržke v Boydsvillu. Bila je taka vročina, da ni bilo za prestajati. Priredba je srednje izpadla, in to vsled tega, ker je bilo tisti večer več plesov v okolici, premogarji pa seveda vsi brezposelni. Drugače je bilo vse okey. Posetila nas je tudi skupina slavnega nemškega pevskega zbora Beethovna iz Wheelinga, W. Va.

Razmere v naši okolici so neznozne. Vse je brez dela. Dosti rogov je še zaprtih od 1. aprila, nekateri pa so bili že mesece prej. Relifni in brezposelnosti uradi so vedno polni. Ako pa govoriš z osebo, ki je mogoče še uposlena, dobiš pa tale odgovor, ko jo vprašaš, kako gre: "Pri nas je vedno slabše. Čez teden dni bo v naši tovarni samo ena oseba pri vsakem stroju, prej pa sta bili dve ali več." Slično je v drugih tovarnah. Tisti, ki je delajo, se boje, da izgube delo.

Organizator zadružnega gibanja je na shodu v Cadizu poročal, da je imel že vse urejeno za ustanovitev zadruge in kreditne unije v neki premogarski nasebini. Toda v rovu so instalirali stroje in vrgli polovico premogarjev na cesto, drugi se pa boje, da ne bi prišli na črno listo.

Ako pa hočeš kaj povedati, kako bi prišli do rešitve, ali dobiš podporo? Proketo malo. Svet živi tjavendan, preklinja, se jezi in misli, da bo rešitev prišla z neba. Na drugi strani jih pa politiki obeh strank blufajo na vse načine. Med to zbežgano, nevedno in obupano maso imajo svoje privržence, katerim dajo kakšno pozicijo, da jim pomagajo slepiti ubogo maso in ji metati pesek v oči. Uspeh imajo stoočstoten, kajti pri tem imajo oporo na vseh straneh.

Zopet bom nekaj zapisal. Ko sem zadnjič zapisal, da dam kredit Lewisu, ker je obvaroval organizacijo, so se večinoma strinjali z menoj. Danes pa rečem, da že imamo ekonomski fašizem. Ako se delavstvo ne bo zdrnilo in stopilo v vrste, kamor spajajo

da, bomo dobili pravi fašizem. Ne republikanci ne demokratje ga ne bodo preprečili, pač pa uvedli. Komunistem ne bo nikoli prišel na površje, niti socialistična stranka. Toda ako se hoče dežela spraviti v tir, da bo znala reševati probleme, ki jih bruhajo na dan mašinerija in nove iznajdbe, se bo moral uveljaviti socializem, ker le v tem programu je rešitev. Iz njega Rooseveltova administracija pobira drobtine, s katerimi flika kapitalizem, toda to še zdaleč ne odgovarja potrebam.

Rešitev je tukaj, ako jo masa hoče, in sicer v tem, da se združijo vse progresivne sile v eno močno delavsko skupino ali stranko in delujejo za rešitev današnjih problemov na podlagi socialističnega programa. Ljudstvo na splošno res ne mara slišati besede "socializem", toda kadar gre za starostno pokojnino, brezposelnostno podporo in podobno, so v prvi vrsti s temi zahtevami tisti, ki so najbolj proti socializmu, dasi so vse te točke iz socialističnega programa. In tega jim ni zameriti, ker jim je bilo to v glavo zabito v šoli, v cerkvi in časopisju. Ampak razmere in potreba jih pa je silijo, da morajo imeti take stvari in pripomočke, ako so brezposelni in v pomankanju. V temi jih drže nazadnjaške in kapitalistične sile, da ne bi sprejedelali in se odklenili tega hudidevega socializma, ki bi škodil njim in koristil nezavedni masi.

Joseph Snoy, 13.

Soča naredila uspeh — koncert

Canonsburg, Pa. — V nedeljo dne 21. maja je tukajšnji dramski klub Soča uprizoril prav šaljivo burko "Dva potepuha". Udeležba je bila prav zadovoljiva. Občinstvo zapadne Penne je topot zopet pokazalo, da mu je dramatika pri sreju. Pokazalo je, da upošteva delo in trud igralcev in igralci, ki se udeležujejo v tukajšnjem dramskem klubu Soči. Že ob pol dveh so pričeli prihajati ljudje v dvorano in ob pol treh, ko se je pričela igra, je bila dvorana že napolnjena do zadnjega kotička.

Tak odziv od strani naše publike daje Soči nov pogum, vzbuja med igralci nove nade. Za negovanje naše delavske kulture bomo morali pridobiti in zainteresirati našo tu rojeno mladino. Velik pripomoček k temu bo slovenska šola, katero je ustanovil iz članov mladinskega krožka društva 138 in 589 SNPJ naš kulturni delavec John Zigman.

Iz nasebine Imperjal je bila velika udeležba. Članice, organizirane v gospodinjiskem odseku društva 106 SNPJ, so se pripeljale z velikim busom, okoli 40 po številu. Nikdar nisem verjel, da bodo gospodinjiski klubi, ki so se pričeli organizirati po nasebinah zapadne Penne pred par leti, delali s toliko navdušenostjo ne samo za domača društva in SNPJ, ampak ti klubi oziroma naše žene in dekleta posejajo kulturne in druge prireditve sedaj, od kar so organizirane, v večjem številu kot kdaj poprej. Človeka vzradosti, ko se z njimi razgovarja in kramlja.

Nasebina Imperjal je zgolj premogarska. Nekateri izmed njih že ne delajo več let, drugi zopet delajo po par dni v tednu in mrcajo daleč ven iz nasebine za delom. Kriza je tudi njim prizadela veliko skrbi za bodočnost. Lahko smo ponosni na te naše Imperjalčanke, ki so šle

Ali smo dolžni povedati zakonskemu drugu?

Starostna doba, v kateri se običajno sklenje zakoni, se je v zadnjih desetletjih pomakla občutno navzgor. Gospodarske prilike so danes takšne, da je moškemu izpod trideset let skoraj nemogoče, ustvariti si dom in mlada žena. Pravi tako se je pri ženskah starostna doba za sklepanje zakonov precej znižala. Tudi to je v pretežni meri posledica današnjih gospodarskih razmer, deloma pa posledica spremenjene miselnosti v ljubeznem življenju. V prejšnjem stoletju so se di moški navadno bolj pozno poročili, a to so vzeli po navadi čim mlajšo, neizkušeno, nedotaknjeno dekle, ki je bilo tedanjim ideal. Danes pa gre težnja moškega ljubitelja dobiti v zakonu tovarišico kakor ljubitelji imeti hoče ženo, ki bo kredarno in tržno dala na svet in mu bo prekopna in trzno v skem boju. Zato ni čuda, če si dandanes izbere moški za zakonsko tovarišico najraje dekle ki pozna svet in življenje in zato v današnjih zakonih običajno ne najdemo več tako občutnih razlik v letih kakor nekdanj. S tem, da skleneta zakon dva zrela človeka, ki imata za se že doberšen kos življenja, pa nastanejo nova vprašanja, ki lahko povzročajo težave onemu resne skrbi. Kaj naj stori z onim življenjem, ki ga je živel pred sklenitvijo zakona z svojimi ljubavnimi in spolnimi vajami? Ali si naj oba zakonca pošteno in kritosrčno izpovesta svojo preteklost in vse neprijetnosti vred? Mnogi so mnenja, da to najboljša in sploh edina možnost ter pogoj za poznejši srečen zakon. Za one ljudi ki imajo srce tako rekoč na dani, ki so nameni zaupati drugim svoje življenje, je to res najboljši izhod, posebno še, če naključje uvidevnega zakonskega druga, ki zaupanja di pozneje ne bo nikoli zlorabil. Ker je pa vsaka narava takšna, da rada olepsa samo sebe, da retušira svoje senčne strani, je stran pri vsaki spovedi ta, da je le redko polnoma iskrena, da samo nekaj izpove, drug pa zamolči, spremeni in olepsa. Na ta način smo taktat, ko smo hoteli služiti resnici, bredli prav po nepotrebnem v laž, ki je večje zlo na svetu. Bolje je vse zamolčati kor pa samo nekaj izpovedati in ustvariti pačen videz. Seveda pa ne smemo zamolčati nje zamenjati z zanikanjem vsega, kar se dotlej zgodilo. Če bi n. pr. hotelo dekle svoji bodočemu možu natveti, da ni pred njim poznalo še nobenega moškega, je to laž, ki je treba najostreje obsoditi. Nihče, tudi konkski drug pa nima pravice, brskati na dol in široko po preteklosti in zahtevati najbolj priznanj in pojasnil. Resnici smo dostili, če nismo ustvarili napačnega videza zahtevo po podrobnejših pojasnilih lahko mi odklonimo z motivacijo, da je to del naše najbolj osebnega življenja, od katerega imamo le sami dostop. Mnogo zakonov bi postal srečnejših, ko bi tudi v zakonskem življenju gledali ljudje bolj naprej kakor nazaj, ko oba zakonca vzel drug drugega prav tako kakršnen je, spoštovala njegovo osebnost v ozirih, črtala neprijetno preteklost in posveti vse sile zgraditvi lepše bodočnosti.

Šimpanzi — finančni geniji

Prof. dr. John B. Wolfe z vseučilišča v Mississippiju je izvršil presenetljive poskuse o inteligenci šimpanzov. Izkazalo se je namreč, šimpanzi prav hitro razumejo pomen denarja in da se morejo razviti v prave "finančne genije".

Pri poskusih, ki so se izvršili v koloniji šimpanzov v Yaleu, so se opice naučile delati na nobarvne ploščice in se uporabljati kot denar za "nakupovanje" sadja, vode in slastice. Prof. Wolfe je uvedel potem denar različne vrednosti, ki ga je bilo mogoče metati v avtomatski živilni vodo. Šimpanzi so se kmalu naučili razlikovati različni denar, s katerim so lahko kupili eno, dve ali tri porcije hrane.

Denar so dobivale opice za določena dela, ko so morale n. pr. vleči težko nalozeno žičke po strmini. Čez nekaj časa je eksperimentator začel takšno delo plačevati z denarjem, ki ni šel v avtomate in je bil za opice brez vrednosti. Toda šimpanzi so kmalu razumeli, kako je s stvarjo in so se branili vršiti kakšno delo za takšen denar.

Pred dvajsetimi leti

(Iz Prosvete, 5. junija 1919) Domače vesti. V Cairnbrooku, Pa., je bil delu v jami ubit 19-letni Jos. Bertens, SNPJ.

Delavske vesti. Na Francoskem je zastopalo pol milijona delavcev.

Po svetovni vojni. V ameriškem kongresu je zavladala silna jeza, ko se je izvedelo, da bankirji v Wall streetu pod roko dobili milijonsko pogodbo, dočim je ameriški javnosti zdaj neznan v podrobnosti.

Sovjetska Rusija. Boljševiki poročajo, da so ustavili naval Judeničeve bele armade v Petrograd.

(Dalje iz prve kolone.)

liški cerkvi najdrznejšo pretvezo za "katoliško" zmago, ki pa je najmanj katoliška zmaga . . .

Predstavniki rudarske unije UMWA in operatorjev odhajajo iz Bele hiše po konferenci s predsednikom Rooseveltom.

Novice z starega kraja

Slovenije

GLA RAST LJUBLJANE

Ljubljana, 15. maja. — Naše Ljubljana, 15. maja. — Naše mesto se v naglem tempu močno razvija. Stare hiše, ki stojijo izvirno, se razširjajo, se rušijo, se nadgrajujejo. Naše mesto se v naglem tempu močno razvija. Stare hiše, ki stojijo izvirno, se razširjajo, se rušijo, se nadgrajujejo.

Gotovo niso brez osnove domneve, da igrajo svojo vlogo pri tem tudi sosedne države, pri čemer mislimo predvsem Rim in Berlin. Ko je Italija zasedla Albanijo, je bila Jugoslavija nenaodoma obdana skoraj vsa od teh dveh držav, in kaj kmalu je moral jugoslovanski zunanji minister dr. Cincar-Marković v Benetke in nato takoj v Berlin. (Pri sedanjem položaju je vabilo iz Rima ali Berlina skorajda toliko kakor ukaz.) Že takrat so se oglašile v tujem tisku novice, da pojde sam jugoslovanski regent, knez Pavle, v Rim in nato tudi v Berlin. Obe fašistični državi sta pač pritiskali na Jugoslavijo, da jo pridobita zase ali pa vsaj za resnično nevtralnost. Če bi jo pridobili zase, bi s tem Italija še trdnjeje stopila na Balkan kakor je v zavzetjem Albanije. Knez Pavle je bil res pred tednom v Italiji, v Rimu in Florenci na obisku pri italijanskem kraljevskem paru in na konferencah z Mussolinijem in zunanjim ministrom Cianom. O čem so govorili, kaj so sklenili — tega se ne ve. Vsekakor pa je bilo stališče kneza Pavla mnogo lažje, ko je Anglija prav tiste dni sklenila pogodbo s Turčijo, s čimer je Anglija na najbolj glasen način pokazala, da se zanima za Balkan živo in da je pravzaprav že stopila nanj na najbolj važni točki, pri Dardanelah.

O sklepih in uspehih rimskih razgovorov tudi tuji tisk ne ve poročati ničesar. Verjetno je, da je ta obisk služil Italiji tudi za to, da poglobi in učvrsti prijateljsko pogodbo med Italijo in Jugoslavijo, ki je bila sprejeta pred dvema letoma in da s tem pokaže vsemu svetu in posebno nemara še Nemčiji, da želi deliti oblast na Jadranskem morju le z Jugoslavijo in da želi imeti dobre zveze z Balkanom.

Da govore na takih konferencah tudi o notranjih problemih Jugoslavije, je bolj ko verjetno. Bati se je, da počenjata Berlin in Rim glede Hrvaške isto kar počenjata Nemčija s Slovaško: Prago je ščuvala, naj pritisne na Slovaško in napravi red, Slovake pa je ščuvala, naj se Pragi upirajo — posledice take kriminalne politike so znane.

Tudi pri nas so začeli reševati hrvaško vprašanje pod pritiskom mednarodnih dogodkov. Če morada zdaj Berlin in Rim obljublja, da bosta spoštovala jugoslovanske meje, si beograjska čaršija pač misli, da lahko s sporazumom še počaka. Na Hrvaškem pa dvigajo vedno bolj svojo glavno skrajni nacionalisti, frankovci, torej skupina, o kateri je znano, da vzdržuje stike z inozemstvom.

Pred dvema dnevoma se je vrnil iz Italije knez Pavle. Če je vladni predsednik Cvetković izjavil pred 14. dnevi, da pogajanja z Zagrebom še niso končana, potem je zdaj pričakovati kakšnega novega koraka glede tega: ali da se pogajanja res nadaljujejo in končajo ali pa da se vlada spet spremeni.

V zadnjem primeru ne bi bilo nič čudnega, če se vrne na vladno mesto dr. Stojadinović, ki živi nekje "interniran" in je še vedno predsednik vladne stranke, Jugoslovanske radikalne zjednice! Da je kljub svojem padcu in kljub strašanskemu gnoju, ki ga je po padcu zmetal vanj ves jugoslovanski, tudi vladni tisk, da je kljub temu ostal še do danes predsednik vladne stranke, je pač čudno. Morda pa je previdnost, pripravljenost za vsak slučaj?

Kake posle opravlja javni notar v Ameriki?

Ako potrebujete pravniški nasvet ali hočete, da vam kdo pomaga sestaviti pogodbo te ali one vrste, oporoke ali druge pravne dokumente, obrnite se k dobremu odvetniku. Nima zmisla posvetovati se o takih zadevah z javnim notarjem, ki ni pravnik, tudi če vam zatrjuje, da je strokovnjak v takih stvareh. Javni notar, ako ni odvetnik, ravna proti zakonu, ako opravlja pravne posle. Poleg tega izkušnja uči, da so mnogi trpeli veliko škodo, ker so bili pravni dokumenti pomanjkljivo sestavljeni od notarja brez pravniške izkušnje.

DVE TRAGIČNI SMRTI

Ljubljana, 19. maja. — Poleg drugih nesreč je policija zabeležila večerj popoldne in davi dvoje nenadnih smrtnih primerov. V svojem stanovanju v Mariborski ulici se je ustrelil bivši sladar in pletilec Anton Jenko, na stavbi novega kemičnega inštituta na Mirju pa se je ponoči smrtno ponesrečil bivši pekovski pomočnik Albert Gerbec iz Gorice.

Ko je bila policijska stražnica na Masarykovi cesti večerj popoldne obveščena, da se je ustrelil Anton Jenko, je stražnik takoj pohitel v Mariborsko ulico, hkratu pa je stražnica obvestila tudi policijsko upravo, od koder se je prav tako podvzvala komisija z zdravstvenim svetnikom dr. Lužarjem in dežurnim uradnikom Močnikom. Antona Jenka so našli v kuhinji s prestreljeno glavo ležečega na tleh. Tik njega je ležal samokres. Pokojni Jenko je bil po rodu iz Podrečja pri Mavčičah na Gorenjskem. Pred vojno je služboval kot sladar v pivovarni, po vojni pa se je lotil pletilniške stroke in ustanovil v Domžalah majhno tovarno. Nekaj let mu je podjetje dobro šlo, da si je pridobil lepo premoženje. Zaradi raznih nesreč, ki so ga zadele, pa mu je tovarna polagoma propadla in Jenko je zašel v bedo. Preselil se je v Ljubljano, kjer je stanoval v Mariborski ulici 22.

Težko se je prebival v skrbi zase, za ženo in za tri otroke. Zadnje čase je zmerom bolj podlegel obupu in večkrat je dejal, da si bo končal življenje. Večerj popoldne je odšel na Črnuče k svoji svakinji in jo poposil, naj mu posodi samokres svojega moža, češ da ima doma bolnega psa, ki bi ga rad ustrelil. Svakinja mu je nič hudega sluteč posodila orožje. Jenko je odšel domov in se je pred kosilom še nekaj časa razgovarjal z ženo in otroki na dvorišču. Pozneje se je umaknil v kuhinjo in se ustrelil. Truplo so prepeljali v mrtvašnico splošne bolnišnice.

Ponoči pa je stražnik, ki je okrog 3.30 opravljal svoj običajni nočni obhod po Mirju, za stavbiščem kemičnega inštituta našel truplo neznanega moškega, ležeč v mlaki krvi poleg kupa tramo. Komisija, ki je na vse zgozdaj prihitala na Mirje, je v mrtevцу spoznala nesrečnega 53-letnega Alberta Gerbeca. Gerbec je zadnji čas živel zelo siromašno. V žepih so našli pri njem razen dokumentov samo 4 din gotovine in kup listov mestnega socialnega urada. Stanoval je v Kolizejski ulici št. 5. Sročil ga dolgo ni bilo domov. Nekateri so ga v večernih urah videli hoditi po mestu, še malo pred polnočjo se je v družbi nekih znancev mudil na Cozjovi cesti. Ko je nazadnje prišel, je rekel sosedovim, da mora še za trenutek ven. Ponoči je Gerbec večkrat hodil okrog

kajnji notarji dostikrat zlorabili zaupanje tujerodea. V državi New Yorku postava o notarjih izrecno določa, da oni ne smejo opravljalati pravih poslov ali dajati nasvete o zakonu. Ne smejo sestavljati nikakih pravnih listin, kot so oporoke, prodajne pogodbe, hipotekarne listine, splošne pogodbe, opcije, papirje za inkorporacijo, zapisi mezdnih terjatev ali drugi dokumenti, razun če so ob enem odvetniki, ki so dobili dovoljenje za prakticiranje prava v državi New Yorku. Oni ne smejo deliti stroškov s kakim odvetnikom niti sprejemati nikakega deleža stroškov, ki jih je dobil kak odvetnik. Niti ne smejo oglašati, da dajejo nasvete o zakonu oziroma pomagajo sestavljati kake pravne dokumente.

V Združenih državah je javni notar oseba, ki je v dotičnem okraju upravičena zaprižegati stranke, potrditi zaprižegane podpise in podpise na raznih pravnih listinah. Zakon omejuje njihove pristojbine (v državi New York je pristojbina za legalizacijo podpisa 25c) in ako zahteva ali dobiva nezakonite pristojbine, zlorablja svoje funkcije in sme biti obtožen pregreška.

V nekaterih državah, kakor v Connecticutu, Rhode Islandu in New Hampshiru, sme notar sestavljati zaprižegane izjave, ki imajo isto moč, kakor one napravljene pred mirovnim sodiščem. V splošnem pa so notarjeve funkcije jako omejene v tej deželi. Oni so le javni funkcionarji za legaliziranje podpisov in nič drugega.

Notarje po navadi imenuje državni tajnik na priporočilo kakega sodnika za dobo dveh let. Morajo biti ameriški državljani, ali pravniška izkušnja ni potrebna. Ako notar, ki ni odvetnik, opravlja pravniške posle, more izgubiti licenco in biti kaznovan.

KOROŠKI DROBIZ

"Koroški Slovenec" opozarja slovenske starše na Koroškem, da slovenski mladini zaenkrat še ni treba vstopati v državno mladinsko organizacijo "Hitlerjugend". Slovenska prosvetna zveza je vložila prošnjo za dovoljenje lastne mladinske organizacije in dokler ta prošnja ne bo rešena, slovenskim otrokom ni treba vstopati v nemško mladinsko organizacijo.

Slovenska posejilnica v Celovcu je te dni praznovala petdesetletnico svojega obstoja. Proslave so se udeležili tudi zastopniki koroške Slovenske zadrue zveze z načelnikom g. Lapušem na čelu, z Zihpolj pa je prišel silvolasi ustanovni član, 88 letni Jožef Hedenik, p. d. Dravec. Občni zbor je vodil magr. Podgorc, ki je podal pregled 50 letnega poslovanja in sedanje gospodarsko stanje posejilnice.

Posestnik Janez Kurnik iz Lepene pri Zelezni kapli je leta 1934 zgradil na svoje stroške skromno šolsko poslopje za enozrednično. Šolski svet je novo šolo vzel takoj v svojo upravo in tako je bilo številnim lepenskim otrokom omogočeno, da obiskujejo šolo doma, namesto da bi hodili vsak dan tri ure daleč s hribov v Zelezno kaplo. Danes obiskuje lepensko šolo 60 otrok. Te dni je deželna vlada za Koroško izrekla požrtvovalnemu posestniku javno pohvalo in priznanje.

Dvesto ubitih v bitkah v Siriji

Damask, Sirija, 3. jun. — Čez dvesto oseb je bilo ubitih v spopadu med nacionalisti in člani alifitskega plemena v hribih v zapadnem delu Sirije. Sem dospelo poročilo se glasi, da so nacionalisti zažgali več vasi tega plemena. Bitka je izzvala nove komplikacije med Francijo in nacionalisti, ki zahtevajo popolno avtonomijo v Siriji, nad katero ima Francija mandat.

Pričetek vojaške registracije v Angliji

London, 3. jun. — Registracija angleških fantov za vojaško službo na podlagi načrta splošne konskripcije se je pričela danes. Okrog 40.000 fantov v starosti 21 let bo poklicanih v armado do 1. julija, druge grupe pa bodo pozneje prišle na vrsto. Tu napovedujejo, da se bo 310.000 fantov registriralo danes po vsej Angliji. Od teh bo moralo najmanj 200.000 v armado v tem letu.

Člani rudarske unije odobrili pogodbo

Harrisburg, Ill., 3. jun. — Charles Grace, uradnik progresivne rudarske unije, je naznanil, da so člani njegove organizacije s veliko večino odobrili z operatorji sklenjeno pogodbo pri splošnem glasovanju. Pogodba, ki poteče čez dve leti, krije rudarje v okraju Saline.

Schuschniggova pristava aretirana

Dunaj, 3. jun. — Ludwig Draxler, finančni minister v vladi bivšega avstrijskega kancelarja Kurta Schuschnigga, je bil večerj aretiran. Nacijski list Voelkischer Beobachter piše, da je bil Draxler aretiran na obtožbo sleparije. Eduard Ludwig, bivši načelnik publicijskega departamenta pod Schuschniggovo vlado, je bil tudi aretiran.

Pet italijanskih letalcev se ubilo

Rim, 3. jun. — Urad letalskega ministra je naznanil, da je pet vojaških letalcev izgubilo življenje, ko je letalo padlo na tla v bližini mesta Pavia. Vzrok nesreče ni bil pojasnjen.

Člani unije UMWA delijo živila stavkujočim rudarjem v Harlanu, Ky.

Resnice teh dni

Frank Kerze, New York
(Nadaljevanje)
Da pišem te člank, je poglavitni vzrok ta, ker imamo kar pred sabo nujna življenska vprašanja: biti ali ne biti. Vsa naša javnost je danes še živa samo vled brezprimernih žrtvev, ki jih daje nekaj posameznikov in nekaj skupin. Naš narod v stari domovini kliče na skupnost in slogo, ker mu prete sovražniki od zunaj. Ali nismo te sloge britko potrebni tudi mi v Ameriki, ki smo že takorekoč na koncu pota?

Dokler je življenje, se da še marsikaj doseči — kadar izgine, bo za vse prepozno. Se imamo liste, še kulturne organizacije in kar je glavno: še imamo naše ljudstvo, četudi po večini na svojih domih.

Jaz imam večno vero v človeka. Če se mu približaš in govoriš z njim kot človek s človekom, ga pridobiš še za marsikaj. Nikdo ni tako trd, da ne bi na tvojo ali mojo besedo še enkrat poizkušal, kaj smo, kaj zmoremo. Če ga tedaj zadovoljimo, smo ga pridobili za vse, kar imamo, kar zmoremo. Če ga še tedaj polomimo, smo ga izgubili za vselej.

Zakaj bi ne vpeljali v našo organizacijo več tolerance, več bratstva, več medsebojne sloge? Ali zato ne, ker te drugi napadajo in ti nagajajo? Prijatelj, če greš po poti življenja, se ne smeš ustavljati in voditi borbe z vsakim kužkom, ki te ravsa od strani. Za vsako debato, za vsak kreg in vsak spor je treba najmanj dveh. Če ti nočeš biti eden, pa se neha.

Človek, ki živi in dela med narodom, kakor smo mi, mora vedno imeti pred očmi dejstvo, da je za vsako stvar nekje meja. Kdor je ne pozna, je ali fanatik ali norec, kar je konec konca eno in isto.

Tudi ne gre, da bi človek stal na principu: dokler oni, bom tudi jaz. Vsak človek, posebno pa vsak list mora imeti vendar gotove smernice, katere zastopa in po katerih gre neovirano do cilja. Če so kamni, kritike ali psički, naj bodo. Te sorte stvari spremljajo vsako delo. Če se človek kdaj pa kdaj malo otepa, nič ne de, samo da ne zaide na tisto nevarno pot, ki pomenja zgrešenje cilja in izgubo vseh sil za čisto strankarske, nevažne stvari. In važno je eno: da se izgube osebe in da pride vselej in povsod stvar sama. Ali piše ta ali oni, to ni važno, važno pa je, kaj piše, ako je namreč sploh kaj važnosti v stvari.

Jaz vidim stvari in vem, kaj govorim, ker sem v stalnem stiku z javnostjo. In vem eno: če bomo nadaljevali, kakor do zdaj, da bo v dveh letih sama ruševina za nami. Dovolj je, da moramo nositi tako usodo, da smo ostali narod brez bodočnosti, ker nimamo skoro nikogar za sabo. Mi sami smo v letih — in ti, br. Molek, ki se tako rad spodtakneš ob starost, ne z namenom seveda, da prikažeš človeka z izkušnja, pač pa, da s tem zmanjšaš njegovo vrednost, češ: star je, pa ne ve, kaj dela, kaj govori. Če bi vzel povprečno starost članstva v odrastlih oddelkih pri naših podpornih organizacijah, bi se vrtila okoli petdesetih let. Po statističnih številkah bi živeli drug z drugim še kakih trinajst let. Ker pa

Praktično

Mož pride domov, a obed še ni gotov.
— Kaj, še ni gotovo? Grem v gostilno obedovat!
— Počakaj samo pet minut, mu odgovori žena.
— Kaj? Ali bo obed potem že gotov?
— Ne! V petih minutah bom običena, da grem s teboj.

Prijazna ženica

Žena (možu, ki prihaja pijan iz gostilne): "Stari! Če mi pridoš še enkrat tako pozno in tako pijan domov, te naučim leteti, da ti bo zavidal sam Lindbergh!"

Otroška

Pepček: "Janeček, imaš luknjo v glavi?"
Janeček: "Ne! Zakaj?"
Pepček: "Ker imaš polno slame na rokavu."

KRALJ ALKOHOL

ROMAN

Spiral JACK LONDON

Is angleščine prevedel JOS. POLJANEC

Po izkušnjah, ki pa so preštevile, da bi jih našteval, sem kajpada napredoval, tako da je bilo več deklet, pred katerimi sem privzdignil klobuk in ki se v ranih večerih izprehajale z menoj. Toda ljubezen do deklet se ni takoj pojavila. Bil sem vzpodbujen, sem se zanimal in nadalje iskal. Pijača pa mi ni nikdar prišla na misel.

In ni trajalo dolgo in spoznal sem ljubezen dekleta, vso njeno nežno ljubezen, vso njeno krasoto in čudovitost. Rekel ji bom Haydee. Bila je med petnajstim in šestnajstim letom. Krilce ji je segalo do čevljev. Sedela sva drug poleg drugega na nekem zborovanju Zveličavne armade. Ona sicer ni bila članica te družbe, enako ne njena teta, ki je sedela na drugi strani nje in ki je bila tukaj na obisku z dežele, kjer tisti čas še niso imeli Zveličavne armade, in je samo iz radovednosti stopila za pol ure na shod. Poleg mene je sedel Louis in opazoval — v resnici mislim, da ni delal nič drugega kot opazoval, ker Haydee ni bila po njegovem okusu.

Govorila nisva, ampak te znamenite pol ure sva se boječe pogledovala, boječe izogibala s pogledi, ki so se prav tako boječe zopet vračali in najhine oči so se več kot večkrat srečale. Imela je droben, ovalen obraz. Njene rjave oči so bile lepe. Njen nos je bil kakor sen, enako njene mikavne sladke ustnice. Nosila je švedsko čepico in njeni rjavi lasje so bili po mojem najlepše rjavi, kar sem jih kdaj videl. In od edinega doživljaja te pol ure dalje sem prepričan, da je ljubezen na prvi pogled nekaj resničnega.

Teta in Haydee sta vse prekmalu odšli. Shod me ni več zanimal in po primernem presledku nekoliko minut sva z Louisom odšla. Ko sva zapuščala dvorano, mi je neka ženska v ozadju pomežiknila, vstala in mi sledila. Ne bom je opisoval: Bila je stara znanka z obale. Ko je bil Nelson ustreljen, je umrl v njenem naročju, in v meni je spoznala njegovega tovariša. In morala mi je povedati, kako je Nelson umrl, in jaz sem hotel to vedeti; in tako sem šel z njeno povestjo skozi vse življenje, od vzbujajoče se deške ljubezni do rjavolasega dekleta s škotsko čepico pa nazaj do nekdanjega žalostnega divjaštva, v katerem sem živel.

Ko sem izvedel vso zgodbo, sem se požuril, da poiščem Louisa, boječ se, da sem bil izgubil svojo prvo ljubezen, ko sem jo bil komaj videl. Toda na Louisa sem se lahko zanesel. Njega je bilo ime Haydee. On je vedel, kje stanuje. Vsak dan je šla, gredoč v šolo ali iz nje, mimo kovačnice, kjer je on delal. Videl jo je ob priliki tudi z Ruto, neko drugo šolarico, in še dalje, Nita, ki nam je v prodajalni bonbonov prodajala vroče klobasice, je bila Rutina prijateljica. Treba je bilo samo stopiti v to prodajalno in doznati, ako bi mogli pogovoriti Nito, da bi dala Ruti listek za Haydee. Če bi se dalo to urediti, mi je bilo samo treba napisati listek.

In tako se je zgodilo. In pri ukradenih polurnih sestankih sem spoznal vso čisto blazen deške in dekliške ljubezni. Po svojem obsegu sicer ni največja ljubezen na svetu, smelo pa trdim, da je najslabša. O, če se ozrem nanjo nazaj! Nikdar ni deklet imelo bolj nedolžnega ljubimca, kot sem bil jaz, ki sem bil tako brezobno razumen in čez svoja leta divji. Jaz nisem vedel prav nič o dekletih. Jaz, ki sem slovel kot knez ostrigarjev-gusarjev, ki sem lahko šel kamorkoli na svetu kot možak med možaki, ki sem znal jadrati z vsakim čolnom, biti visoko na jaboru v temi in viharju, ali ki sem lahko stopil v najumazanejši lokal v mornarskem delu mesta, znal igrati svojo vlogo v vsaki beznici kjerkoli in vabiti vse prisotne pit — jaz nisem vedel, kaj bi rekel tej drobnici punčki, ki ji je kratko krilce segalo komaj do roba čevljev in ki je tako neskončno malo vedela o življenju, kakor sem ga jaz temeljito poznal, ali si vsaj domisljal, da ga.

Spominjam se, kako sva sedela nekoč ob svetlobi zvezd na klopi. Med nama je bilo za dober čevlj prostor. Skrivaj sva pogledavala drug drugega in najhina komolca sta slonela na naslonjalu; in enkrat, dvakrat sta se najhina komolca za hip rahlo doteknila. In ko sem ji ves čas blazno srečen govoril v najnežnejših in najzbranejših besedah, da ji ne bi žalil občutljivih ušes, sem si belil glavo, da bi zasutil, kaj pričakuje od mene.

O, bilo je modrejše od mene, — sedaj vem — to malo nedolžno dekletce v krilcu do roba čevljev. Vse svoje življenje je poznala fante. Izpodbujala me je po dekliškem načinu. Rokavice je imela v roki, in spominjam se, kako me je navedeno karajoče zavoljo nekaj, kar sem bil rekel, s temi rokavicami narahlo in smelo udarila po ustnicah. Od sva sem skoraj omedlel. To je bilo najčudovitejše, kar se mi je bilo kdaj pripetilo. In še vedno mi je v spominu rahli vonj tiste rokavice, ki sem ga vdihnil v trenutku, ko so se doteknile mojih ustnic.

Nato je prišel boj med bojznijo in dvomom. Ali naj ujamem v roke tisto malo ročico s snežnimi vonjavimi rokavicami, ki so me bile pravkar udarile po ustnicah?

Ne, nisem se upal! Nič nisem storil. Samo še nadalje sem sedel na svojem mestu in ljubil z vso svojo dušo. In ko sva se tisti večer ločila, je nisem poljubil. Še sedaj pomnim, kako sem jo neki drugi večer ob slovesu poljubil — bil je mogočen trenutek, ko sem zbral vso svojo srčnost in se upal. Nikdar nisva šla nikamor, niti k dopoldanski godbi, samo enkrat sva si skupno delila za pet centov vročih klobasic. Vedno pa sem trdno verjel, da me ljubi. Jaz vem, da sem jo ljubil; in sanjal sem o njej še leto in dan in še danes mi je drag spomin nanjo.

OSEMNAJSTO POGAVLJE

Kedar sem bil v družbi z ljudmi, ki niso pili, mi nikdar ni prišlo na misel, da bi pil. Louis ni pil. Sredstva niso dopuščala niti meni niti njemu. Bila sva zdrava, normalna, nealkoholika. Da bi bila alkoholika, bi bila pila, če bi nama sredstva pripuščala ali ne.

Vsak večer po dnevnem delu sva se umila, preoblekla in povečerjala ter se sešla na cestnem voglu ali v mali prodajalni bonbonov. Toda toplo jesensko vreme je minulo in ob neprijetnih mrzlih ali deževnih večerih cestni vogal ni bil ugodno shajališče. In prodajalna bonbonov ni bila zakurjena. Nita ali kdorkoli je stregel, se je mudila, če ni bilo kupcev, v sobi zadaj, ki je bila zakurjena. V to sobo midva nisva smela, v prodajalno pa je bilo mrzlo kot zunan.

Louis in jaz sva premotrivala položaj. Rešitev je bila samo ena: krčma, zbirališče možakov, kraj, kjer so se možaki družili s kraljem Alkoholom. Dobro mi je v spominu mokri, vetrovni večer, ko sva si z Louisom, drgetajoča od mraza, ker nisva imela povrnikov, ki si jih nisva mogla kupiti, šla izbirat krčmo. V krčmi je vedno toplo in ugodno. Vedeti je treba, da nisva šla v krčmo, ker sva hotela piti. Vedela pa sva, da krčme niso bile dobrodelnosti zavodi. Človek ni mogel biti v krčmi, ne da bi si kaj naročil.

Denarja sva imela malo. Težko sva pogrešala vsak novček, ako je imel tako moč v sebi, da sva plačala z njim tramvaj zase in za dekle. (Sama se nisva nikdar vozila, šla sva peš.) V krčmi sva torej želela dobiti kar največ za svoj denar. Naročila sva kvarte, sedla k mizi in kvartala eno uro in ta čas je Louis enkrat plačal, enkrat pa jaz, in sicer pivo — najcenejšo pijačo, deset centov za oba. O, razsipnost! Kako težko je šel denar izpod palca!

Opazovala sva ljudi, ki so prišli k krčmo. Vsi so bili videti srednje stari in postarni delavci, izvečine Nemci, ki so se kot stari znanci zbirali v gručah sami zase in s katerimi sva mogla imeti samo najrahlejšje stike. Odločila sva se zoper to krčmo in odšla potrat, v zavesti, da sva izgubila večer in potrošila dvajset centov za pivo, ki ga nisva marala.

Prihodnje večere sva iskala dalje in naposled sva dospela v National, neko krčmo na voglu Desete in Franklinove ulice. Tukaj je bila družba bolj primerna. Louis se je nameril na enega, dva znanca, jaz pa sem našel nekaj fantov, s katerimi sem hodil v šolo, ko sem nosil še kratke hlače. Razgovarjali smo se o nekdanjih časih, kaj se je zgodilo s tem tovarišem in kaj dela sedaj oni sošolec, razgovarjali pa smo se kajpada pri pijači. Oni so plačali in midva sva pila. Po pravilih, veljavnih pri pitju, sva na to morala plačati tudi midva. Bolelo naju je, kajti vsak zvenket kozarcev je veljal štirideset do petdeset centov.

(Dalje prihodnjic.)

gospodinjstvih nasvetov in učnosti, ki jih je sprotil že pozabil, in je ponovno zatrdil, da bo doma vse v najlepšem redu, se je žena odpeljala v bolnico.

Nov dan se je pričel. Matko se je najprej preoblekel. Otroci so še spali. Skuhal je kavo. Vse je šlo v redu. Le preden je našel kavno mešanico in cikorijo na poljci, je moral odpreti vse pločevinaste škatle. Sele v zadnji je bila kava, za njo pa je bila skrita vrečica s cikorijo.

Kava je bila zelo okusna. Zena nikdar ni skuhalo tako dobre in močne. Porabil je vso zmes, ki je bila v škatli. Kaj bo pa jutri? Toliko nevažnih nasvetov je moral poslušati, a kako se pripravi kavna mešanica, tega ni povedala. Sicer je pa do jutri še čas. V hipu je pozabil na to skrb in postavil prazno škatlo med druge.

Slučajno se je ozrl na kuhinjsko uro. Četrta na devet. "Marjanica, hej, v šolo! Kaj še vedno ležiš? Glej jo, še spi ta muc! Kdaj se danes začne šola?"

"Ob poli devetih, očka!" je odgovorila izpod odeje prav pohlavno in zaspano. Matko je pustil lončke in kavo. "Otrok, za božji čas, kaj te je morala mama vedno buditi? Brž, poskoči, ne obračaj se! Obleci se! Kava je že kuhana."

"Očka, kje so pa nogavice?" Kuštrava glavica se je zaspano majala na golih ramenih. Marjanica je z na pol zaprtimi očmi čakala na nogavice.

"Poišči jih! Tak išči no, kaj spiš! Mar jaz vem, kje so tvoje nogavice?"

"Mama pa vedno ve. — Jih že imam. — Priprni mi nogavice! Pa tukaj na hrbtu tudi. — Ne, jopica zapni! Ne tukaj, zadaj vendar. — Oh, saj ni prav. Očka, kajne, danes se mi ni treba umiti? Vsaj zobkov ne?"

Matko si je segel v lase. Še nekaj minut. "Naj bo. Ampak daj že, pohiti! Kava te čaka."

"Uh, očka, kava je vroča! Peče. Ohladi jo malo! — Pa to ni moj lonček. Moj lonček ima na tej strani psička. Ta je Brankov."

"Naj bo psiček ali muček, pij! Ne polivaj! Ne blebetaj kar naprej! Ura teče. Oh, ta otroki!"

Iz sobe se je oglašil droben jok. Gotovo se je Zdenka prebudila.

"Kaj je spet? Ze grem!" Branko je sedel na svoji postelji in navijal avtomobilček. Čez Zdenkinno glavico pa je bila položena Brankova blazina. Dve nemočni rožnati ročici sta obupno vlekli težko breme z glavice. Branko je ravnodušno pogledoval na sestrico in navijal dalje.

"Kaj pa je tukaj? Kakšen cirкус uganjata? Kdo je to napravil?"

"Zdenka je hotela moj avtomobil, pa sem jo." Branko je napel sobico in izizvalno pogledal objokano sestrico. Matko je zagrozil obema in odhitel v kuhinjo k Marjanici. "Si napravljena? Kje imaš knjige? Torbico? — Še nisi obula čevljev?"

Cevlji so bili blatni še od prejšnjega dne, toda zdaj ni bilo misliti na čiščenje. "Očka, ni prav tako. Peta še ni notri. — Mama zaveže trakove tako okrog v lepo pentljico. Ne vozljaj, očka!"

"Tiho, tiho, ne govori toliko! Teči v šolo! Na torbico! Kje imaš plašč? Ne, ta je Brankov. Cepico si sama deni na glavo! Teči, pa glej, da ne padeš pod tramvaj! — Pojdi že, pojdi!"

Globoko si je oddahnil. Kaj zdaj? Ah, saj res! Onadva v sobi. Najprej je moral obleči Branka. Bila je prava vojska. Fant je skakal pred njim, brcal, ko mu je obupal copatke, in se mu izmuzoval iz rok kakor riba. Že je hotel vzrožiti od nestrpnosti, pa ga je dečko tako ljubko pogledal in se mu z vso težo obesil za vrat, da ga je minil ves srd. Ko je bil fantek že napravljen, sta zapazila, da so plitene hlačke narobe oblečene in naravnice zvite. In izvno delo in borba. Da, res lep dopust!

Z Zdenko je šlo laže, ker je bil otrok miren in potrpežljiv. Lahko jo je preobračal in dvigal, še črhnila ni. Ko je bila punčka napravljena, se je Matko sicer zdelo, da ni vse v redu in da po navadi ni tako nahomotana. Vendar si dolgo ni belil glave s tem. Saj Zdenka ni vedela povedati, da je treba debelo in dolgo nočno srajčko sleči in da

jopica ni njena, ampak Brankova.

Potem se je pričela druga bitka. Zajtrk.

Namizni prt je bil precej polt, drobtine na mizi in pod mizo, otroka rdeča, objokana, užaljena, Matko pa besen, nestrpen in vsega naveličan.

Vendar je bilo najtežje delo za njim. Za pripravljanje kosila je imel še dovolj časa. Ozri se je po kuhinji. Kaj bi danes kuhali? Izpraševal se je v duhu in zbral svoje kuharske sposobnosti. Vsake jed je poznal le po imenu, a vsaka mu je bila prekomplcirana. Skoraj z veseljem se je domislil juhe. Ni treba drugega kot nekaj zelenjave in meso. Vse v redu. Torej juha. A kaj še? Riž s solato. Stekel je po meso k mesarju in po solato k branjevki. Otroka je doma zaklenil. Medtem sta Branko in Zdenka nepospravljeno sobo okrasila z jabolčnimi ogrizki in razvlekla odeje in blazine po tleh.

Ko se je Matko vrnil, je imel oči in misli le še pri svojem važnem poslu. V poln lonec vode je nametal vso zelenjavo, ki jo je našel v shrambi, in meso. "Tako preprosta reč je ta kuha. Čemu se le žene toliko pritožujejo, koliko opravka imajo s kuho. Toliko prostega časa jim ostane dopoldne. Seveda, tista borba z otroki. A žene so tega vajene in jim je vse le igračka. Potem pa imajo le mir do kosila. Tisto malo mešanja po loncih in prikladanja v štedilnik, to je vse! Jaz pa moram v pisarni vse dopoldne hiteti in kako hiteti, da včasih vem, kje se me glava drži. A ko pridem domov, je ona reva, ona utrujena, ona izmučena od toliko dela. A jaz? Jaz pa sem seveda . . . ah, kje je pa spet riž?"

Vrtel se je po kuhinji. "Kje ga je ima?" Segal je v škatle, odpiral predale, pregledoval vrečice. Celo na višjo polico je zlezel in z glavo udaril ob vogal vrat. Tiho je zaklel. Pogledal je še v predalček. Aha, je že tukaj! Pred nosom ga imaš, pa človek prej vse drugo vidi. Matko si je otrli potno čelo.

V kozice je vrgel masti in natrel riža do roba. V štedilniku je bahljal ogenj. Matko je pridno mešal suhi riž v ponvi. A riž se kar ni hotel zmečhati. Postajal je temnejši in bolj ko ga je pokušal med zobmi, trši se mu je zdel. Mešal je potrpežljivo dalje in ugibal to uganko. Riž je dobil prečudno barvo. Matko se je razjezil in stresel riž v smeti. Neodločen je obstal sredi kuhinje in razmišljal o svoji žalostni usodi. Ali naj jedo samo juho? Juha je vrela v loncu sredi štedilnika in kipela po razbeljenih ploščah. "Do dvanajstih bo že kuhana!" se je tolažil Matko.

Čisto slučajno se je spomnil na kašo. Otroci jo radi jedo. Kašo bo skuhal, pa bo! Najprimernejša jed za otroke. Naul je po dolgem iskanju poln lonec kaše v mleko in ga pristavil k ognju. Kar dobro se mu je zdelo, da mu gre vse tako lepo izpod rok.

Kaša se mu je vsak čas zadelala bolj suha in gosta. Zato je pridno prilival mleka. Jed v loncu je čudno naraščala. Gmota se je pričela kopčičiti že preko roba. Vzeti je moral še drug lonec. Obupano je pričel gledati v blagoslovljeno kašo, ki je počasi polnila že oba lonca, in se poprskal za usedom. Porinil je odločno oba lonca v kot štedilnika, da bi ju skrili svojim očesom. Zdaj pa leži kvišku, kolikor hočeš!

V sobi sta razgrajala otroka. Na mizi je ležalo polno posode, zvon je naznanjal poldne, Marjanica je priskakljala po stopnicah, v kotu se je šopirila kaša. Res, kratkočasen dopust!

Pogrnil je nov prt na mizo in razvrstil krožnike in žličke. Juha je bila imenitna! Lepo belomotna, grenka, neslana. Kaše v kotu je ostalo še za dva dni v loncih. Otroci so se igrali z žličkami in valjali po ustih čudno jed. Povsod je manjkala materina prigrvarjajoča beseda.

V sobah je bilo vse razvlečeno, nepospravljeno, z vodo polito, nepostlano. Tudi v kuhinji je bilo na vso moč žalostno. Ostanki zelenjave, zamazani rjasti noži, nepomita posoda, razmetane škatle in vrečice, na stečaj odprte omare in predali in obupani oči in mož — Matko.

Objubil je bil ženi, da jo obišče še danes v bolnici. Objubil ji je bil, da pojde z otroki na izprehod. Objubil je bil, da se

VRHNJA PLAST

"Papa je dejal, da smem imeti samo 25 tovarišic, ker je to priznati unijo."

bo učil z Marjanico in igrač z najmlajšima domino. Bog, česa ni bil vsega obljubil, in to naj bo dopust! Zdaj naj po otroke spet po vrsti napravi od nog do glave in gre z njimi v park, obenem pa naj obišče še ženo . . . Zvečer naj spet kuha in jutri spet in opoldne spet in otroci in žena in bolnica . . .

Matko je zaklenil stanovanje in pustil otroke same doma ter odšel v posredovalnico za služkinje.

Škotska

Dva Škota sta v planinah. Nenadoma enemu spodsrsne in odleti proti prepadu. Zadnji trenutek se ujame za grm in prosil drugega, naj odhiti v vas po vrvi, ta čas se bo pa že nekako obdržal.

Ko se vrne drugi ves upehan nazaj, pravi: "Kmetje zahtevajo 20 šilinkov za vrvi."

"To je preveč!" pravi prvi, izpusti grm in trešči v prepad.

Beraška

Berač (mlademu postopaču): "Da, da, če se v mladosti nisi naučil beračiti, ti ne kaže nič drugega, kot da boš v starosti delal."

Slavnosti ob 150 letnici francoske revolucije

V Parizu so pričele velike slavnosti v proslavo 150 let francoske revolucije, ki je bila dirala monarhijo na Francoski in proglasila človečanske pravice v znamenju gesel: svoboda, enakost, bratstvo.

Slavnosti so pričele na grob vinskih tleh v Versaillesu, kjer je 1. 1789 zaključil svoje kralvanje poslednji francoski kralj Ludovik XVI. Nagovor je bil predsednik francoske republike Lebrun, ki je dejal:

"Po plemeniti tradiciji drugega stoletja stojimo danes trdno. Če bi bil 25 let Marni naš narod, ki je edin nerazdvojen, spet v nevarnosti in napaden in ako bi občutek varnosti še enkrat razburil in duhuje Francije, tedaj svet videl, da plameni revolucije bolj kakor kdaj plamte v in da v dušah naših borec najvišjih do najskromnejših vedno žari iskra 14. julija Valmiju."

NAROČITE SI DNEVNIK PROSVETA

Fe klepna 11. redne konvencije se lahko naroči na list Prosveta in prijete eden, dva, tri, štiri ali pet članov iz ene družine k eni naročnici. List Prosveta stane za vse enako, za žane ali nečlane \$4.00 na eno leto naročnina. Ker pa člani še plačajo pri anesmentu \$1.00 na tednik, se jim to prijetejo k naročninu. Torej sedaj ni vrška, roči, da je list prodaj za člane SNPJ. List Prosveta je vsa lastnina in gotovo je v vsaki družini nekdo, ki bi rad čital list vsak dan. Član listu Prosveta je:

Za Združ. države in Kanado \$6.00	Za Cincero in Chicago je . . . \$1.00
1 tednik in 4.80	1 tednik in 4.80
2 tednika in 3.60	2 tednika in 3.60
3 tednike in 2.40	3 tednike in 2.40
4 tednike in 1.20	4 tednike in 1.20
5 tednikov in nič	5 tednikov in nič
	Za Evropo je \$9.00

Izpolnite spodnji kupon, priložite potrebno vsoto denarja ali Novey Order v pisnu in si naročite Prosveto, list, ki je vaša lastnina. Pojasnilo:—Vselej kakor hitro kateri teh članov preneha biti član SNPJ, ali če se preseli proč od družine in bo zahteval sam svoj list, tednik, bode moral tisti član iz dotične družine, ki je tako skupaj naročen na dnevnik Prosveto, to tako naznaniti upravništvu lista, in obenem doplačati dotično vsoto listu Prosveta. Ako tega ne stori, tedaj mora upravništvo znižati datum za to vsoto naročnin.

PROSVETA, SNPJ, 2657 So. Lawndale Ave., Chicago, Ill.

Priloženo polijam naročnino za list Prosveto vsote \$

1) Ime Čl. družina

Naslov

Ustavite tednik in ga pripišite k moji naročnini od sledečih članov moje družine:

2) Čl. družina

3) Čl. družina

4) Čl. družina

5) Čl. družina

Mesto Država

Nov naročnik Star naročnik

Dopust

Vera Gogala

Zdravnik se je nerazložno podprisal na listek in ponovil: "Torej jutri v bolnico!" Pokimal je dobrohotno zaskrbljenemu obrazu mlade žene in izpod naočnikov pogledal moža ob postelji. Kakor v nemi tolažbi je za hip povesil očesne veke in segel po suknji. Za njim je ostal v sobi le globok vzdih in molk.

Mlada bolnica je plašno pogledala moža in je kar pozabila na svojo bolezen: "Lahko je reči: pojdeš v bolnico. A kdo bo doma skrbel za vas, moj Bog? Otroci, kuha, šivanje, pospravljanje, n-

benega reda ne bo v hiši brez mene. Kako naj grem v teh skrbeh zdoma? Še areča, da imaš ti dopust. A kaj bi ti, duša draga, ko je tisoč stvari v gospodinjstvu, o katerih nimaš pojma." Globoko je zasopala od skrbi in težav. "Stopiti boš moral do Tine, morda bi ona mogla pogrešati za ta čas svojo služkinjo. Ah, saj ni mogoče. Tina ne bo mogla. Z majhnim otrokom imata že itak obe s služkinjo več kot dovolj posla. Kaj naj storim Matko?"

Matko se je z obema komolcema naslonil na posteljni rob. "Kaj hočeš, nič! Bo že kako. Saj imam dopust. Sicer lep dopust, res. Vse leto se trudiš, ga-

raš, pričakuješ z veseljem tistih dni, da se malo odpohčješ in razvedriš. Pah! Smolo imamo. Pusti Tino in njenega otroka. Bom že kaj skuhal, da ne bomo lačni. Ne skrbi za nas, potrpejli bomo za ta čas. Nekaj pojma imam že o kuhi."

"Matko, preskrbi si vendar kako šensko. Pojdi v posredovalnico ali pa vprašaj Tino za svet. Strašno nerada vas pustim kar tako. Boš, Matko?"

"Tujih žensk pa ne bom gledal v stanovanju, rajši sam še posodo pomijem. Le leži, dragica! Bo že kako. Kar mimogrede bom vse opravil, boš videla."

Ko je Matko slišal z vso potrpežljivo nepazljivostjo nešteto